

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

RAPORT: JAPONIA, PÓŁWYSEP KOREAŃSKI WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI

Listopad 2017

Opracowanie: Ośrodek Spraw Azjatyckich UŁ

I. WNIOSKI

- a. Zwraca uwagę zaangażowanie Japonii na obszarach objętych konfliktem rosyjsko-ukraińskim, co może prowadzić do wniosku, że dyplomacja japońska może częściowo angażować się w mediacje między stronami konfliktu;
- b. działania japońsko-rosyjskie m.in. wspólne ćwiczenia ratunkowe należy uznać za początek możliwej szerszej współpracy balansującej dobre stosunki chińsko-rosyjskie, co może przynieść korzyści zarówno Rosji, jak i Japonii;
- c. Rosja próbuje jednostronnymi działaniami, podobnie jak Chiny czy Stany Zjednoczone wpłynąć na decyzje Pjongjangu w celu minimalizowania negatywnych konsekwencji działań KRLD. W tej sytuacji dialog wielostronny taki jak uprzednie rozmowy sześciostronne wydaje się niemożliwy.

II. JAPONIA – ROSJA, UKRAINA, BIAŁORUŚ

Listopad: na Białorusi zostaje zorganizowany szereg wydarzeń kulturalnych w ramach obchodów 25. rocznicy ustanowienia stosunków dyplomatycznych. Od września na terenie Białorusi są organizowane różne wydarzenia związane z kulturą japońską w ramach inicjatywy nazwanej „Japońska jesień”. W listopadzie miały miejsce dwa wydarzenia związane z japońską muzyką, wykłady dotyczące japońskich strojów tradycyjnych i ich znaczenia w kulturze oraz ceremonii picia herbaty w biznesie. Wszystkie wydarzenia były współorganizowane przez japońską ambasadę na Białorusi.

1-2 listopada: Mariupol na Ukrainie został odwiedzony przez japońską delegację. Zastępca misji dyplomatycznej na Ukrainie Harada Michio spotkał się z burmistrzem miasta Mariupol Vadym Boichenko. Obie strony dyskutowały na temat współpracy. Boichenko podziękował stronie japońskiej za wsparcie w odbudowie zniszczonych rejonów wschodniej Ukrainy. Burmistrz miasta oświadczył, że choć obecnie sytuacja w Mariupolu jest stabilna, ciągle istnieją problemy z infrastrukturą. Z tego względu rada miejska stworzyła plan nazwany „Strategią 2021”, która ma na celu zapewnienie rozwoju miasta. Japoński ambasador oświadczył, że Japonia nadal będzie wspierać regionalne inicjatywy na Ukrainie oraz terytorialną integralność całego państwa. Harada uczestniczył także w ceremonii sadzenia drzew wiśni w ramach inicjatywy „Rok Japonii na Ukrainie”.

3 listopada: rząd Japonii nagradza dwóch ukraińskich obywateli Orderem Wschodzącego Słońca. Japońska ambasada na Ukrainie ogłosiła, że były ambasador Ukrainy Mikhail Dashkevich oraz profesor Vladimir Rezanenko mają zostać uhonorowani Orderem Wschodzącego Słońca. Ambasador został nagrodzony za zasługi na rzecz promocji i rozwoju przyjaznych relacji oraz wzajemnego zrozumienia pomiędzy Ukrainą i Japonią. Wyróżnienie dla profesora Rezanenko zostało natomiast przyznane za jego zasługi dla rozwoju filologii japońskiej na Ukrainie oraz wspieranie japońsko-ukraińskiej wymiany akademickiej.

3 listopada: rząd japoński nagradza Orderem Wschodzącego Słońca rosyjskich obywateli. Japońska ambasada w Rosji opublikowała listę osób, które mają zostać nagrodzone Orderem Wschodzącego Słońca. Wśród wyróżnionych znalazły się osoby, które przyczyniły się do zwiększenia wymiany akademickiej, promocji wzajemnego zrozumienia, popularyzacji japońskiej kultury oraz nauczania języka japońskiego. Nagrodzona została m.in.: Marina Golomidova, była przewodnicząca Stowarzyszenia Jekaterynburga i Japonii czy Alexander Dynkin, przewodniczący Narodowego Instytutu Badawczego Światowej Gospodarki.

9 listopada: japoński wiceminister spraw zagranicznych spotyka się z ukraińskimi szefem MSZ i premierem w Kijowie. Japoński wiceminister spraw zagranicznych Nakane Kazuyuki spotkał się z ministrem Pawło Klimkinem z okazji obchodów 25. rocznicy ustanowienia stosunków dyplomatycznych pomiędzy oboma państwami. Tego samego dnia wiceminister Nakane omawiał najważniejsze kwestie relacji japońsko-ukraińskich z premierem Ukrainy Wołodymyrem Hrojsmanem. Podczas pierwszego spotkania Nakane oświadczył, że dzięki różnym wydarzeniom w ramach inicjatywy „Rok Japonii na Ukrainie”, dwustronne relacje między oboma państwami stabilnie rozwijają się. Natomiast minister Klimkin wyraził gotowość Ukrainy do współpracy z Japonią w rozwiązywaniu zagrożeń dla międzynarodowego bezpieczeństwa, takich jak problem północnokoreański. Podczas swojej wizyty w Kijowie, wiceminister Nakane poinformował ministra Klimkina i premiera Hrojsmana o uproszczeniu procedur wizowych dla obywateli ukraińskich, które ma obowiązywać od 1 stycznia 2018 roku. Podczas spotkania z ukraińskim premierem, minister Nakane wyraził wsparcie dla reform wprowadzanych przez rząd Ukrainy. Obie strony rozmawiały również na temat zagrożenia północnokoreańskiego. Podczas swojej wizyty w Kijowie japoński polityk i przedstawiciele rządu Ukrainy potwierdzili chęć pogłębienia dwustronnej współpracy w różnych dziedzinach, również współpracy politycznej.

10 listopada: japoński ambasador w Kijowie Sumi Shigeki otwiera wystawę sztuki japońskiej w ramach „Roku Japonii na Ukrainie”. Podczas ceremonii

otwarcia, ambasador Sumi stwierdził, że dwustronne relacje pomiędzy obydwojma państwami są mocne i trwałe. Według ambasadora inicjatywa „Rok Japonii na Ukrainie” wzmacnia dwustronne relacje i pokazuje kierunek ich rozwoju. Japoński dyplomata podkreślił także, że pokój i stabilizacja są powodami, dla których japoński rząd wspiera Ukrainę. Podczas otwarcia wystawy „The Imaginary Guide: Japan” obecny był także prezydent Ukrainy Petro Poroszenko, który uznał to wydarzenie za ukoronowanie „Roku Japonii na Ukrainie”.

10 listopada: spotkanie premiera Japonii Abe Shinzo i prezydenta Rosji Władimira Putina przy okazji szczytu APEC w Wietnamie. Podczas szczytu państw Wspólnoty Gospodarczej Azji i Pacyfiku (APEC) w Wietnamie przywódcy Japonii i Rosji odbyli krótkie spotkanie. Władimir Putin wykorzystał tę okazję, aby pogratulować premierowi Abe wygranej w wyborach. Prezydent Putin wyraził nadzieję, że zwycięstwo Abe przyczyni się do implementacji wspólnych planów dotyczących m.in.: wspólnych projektów gospodarczych na terytorium spornych Wysp Kurylskich. Putin zauważył, że polityczny dialog między obydwojma państwami jest w ostatnich latach bardzo aktywny, co przyczynia się do wzmocnienia relacji gospodarczych. Premier Abe zgodził się z rosyjskim przywódcą, że oba państwa powinny kontynuować swoją współpracę. Japoński polityk zauważył także, że przyszłoroczne Mistrzostwa Świata w piłce nożnej organizowane w Rosji będą okazją do zwiększenia współpracy także w dziedzinie wymiany sportowej. Obaj przywódcy rozmawiali także na temat denuklearyzacji Korei Północnej. Jak podaje ambasada rosyjska w Tokio było to już 20. spotkanie premiera Abe i prezydenta Putina.

12 listopada: ambasador Ruslan Esin i inni członkowie misji dyplomatycznej w Tokio uczestniczyli w ćwiczeniach sytuacji kryzysowych. Ambasador Esin oraz pozostali pracownicy białoruskiej ambasady w Tokio uczestniczyli w ćwiczeniach zorganizowanych przez władze miasta. Głównym elementem ćwiczeń było radzenie sobie ze skutkami trzęsień ziemi.

13 listopada: białoruski ambasador Ruslan Esin spotyka się z burmistrzem miasta Shiroishi. Ambasador Esin spotkał się z Yamadą Yuichim, burmistrzem miasta Shiroishi w prefekturze Miyagi. Podczas spotkania obie strony dyskutowały na temat perspektyw dalszej współpracy.

13 listopada: białoruski ambasador Ruslan Esin spotyka się z przedstawicielami stowarzyszenia koncertowego Min-On. Białoruski ambasador spotkał się z zarządem japońskiego stowarzyszenia zajmującego się muzyką. Obie strony wymieniły poglądy na temat możliwości implementacji wspólnych projektów

kulturalnych, w tym występów białoruskich grup muzycznych w Japonii oraz zorganizowanie trasy koncertowej stowarzyszenia w Białorusi.

14 listopada: japońska delegacja odwiedza obwód ługański. Przedstawiciele japońskiej ambasady na Ukrainie odwiedzili wschodni obszar Ukrainy, aby uczestniczyć w otwarciu jednego z projektów Funduszu Narodów Zjednoczonych Na Rzecz Dzieci (UNICEF) oraz Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP), który został wdrożony przy finansowym wsparciu rządu japońskiego. Rząd japoński od 2014 roku wspiera różne inicjatywy UNICEFu i UNDP na Ukrainie w odpowiedzi na kryzys humanitarny w obwodach ługańskim i donieckim. W ostatnich dwóch latach rząd japoński przekazał 19 milionów dolarów UNDP na rzecz odbudowy infrastruktury oraz wspieranie zatrudnienia we wschodniej Ukrainie. Delegacja odwiedziła szkołę w Nowoajdarze oraz placówkę medyczną w Rubiżne, gdzie przy wsparciu japońskiego rządu i UNDP otworzono oddział chorób zakaźnych oraz centrum rehabilitacyjne dla dzieci. W trakcie wizyty zasadzono drzewa wiśni, które mają symbolizować przyjaźń ukraińsko-japońską, a także pokój i rozwój w tych dwóch zniszczonych poprzez konflikt z Rosją regionach.

15 listopada: białoruski ambasador Ruslan Esin uczestniczy w międzynarodowych targach handlowych JAPANTEX 2017. Ambasador odwiedził wystawę, a której prezentowały się firmy zajmujące się włókiennictwem, wyposażeniem wnętrz oraz materiałami budowlanymi. Podczas wystawy ambasador Esin spotkał się z szefami wiodących japońskich firm, aby rozmawiać o nawiązaniu współpracy z przedsiębiorcami białoruskimi.

16-18 listopada: Rosja uczestniczy w Międzynarodowym Forum Kulturowym w Petersburgu. Rosja uczestniczyła w forum jako państwo gościnne, inicjując projekt, który ma na celu szerzenie rosyjskiej kultury poza granicami kraju i wybrała Japonię jako pierwsze państwo do zaimplementowania tego projektu. Na forum Japonia reprezentowana była przez delegację Japońskiej Agencji Kultury, której przewodniczyła Ryokhei Miyata. Zdaniem japońskiego ambasadora w Rosji Kozuki Toyohisę, który również uczestniczył w wydarzeniu, Rosja poprzez uhonorowanie Japonii statusem państwa gościnnego na forum wysłała jasny sygnał, że chce wzmocnić współpracę i wymianę w dziedzinie kultury. Strona japońska w ramach Międzynarodowego Forum Kulturowego w Petersburgu przygotowała szereg wydarzeń związanych z japońską kulturą. Według ambasadora zainteresowanie jakim cieszyły się japońskie wydarzenia na festiwalu dowodzą, że kultura japońska cieszy się popularnością w Rosji. Ambasador Kozuki wyraził determinację w zwiększeniu współpracy w dziedzinie kultury poprzez działalność japońskiej ambasady.

19 listopada: ofiary Hołodomoru (wielkiego głodu) na Ukrainie zostają upamiętnione w Tokio. Ukraińska ambasada w Japonii zorganizowała uroczystość upamiętniającą ofiary klęski głodu w latach 1932-1933. W uroczystości wspólnej modlitwy wzięli udział zarówno Ukraińcy mieszkający w Japonii, jak i sami Japończycy. Ambasador Ukrainy Ihor Kharchenko podczas ceremonii oświadczył, że Ukraina nadal musi zmagać się z tym samym wrogiem, jednak tym razem dzięki wsparciu silnych partnerów, w tym Japonii, przezwycięży wszelakie trudności.

20 listopada: w Kijowie zostaje otwarte biuro Japońskiej Agencji Współpracy Międzynarodowej. Japoński rząd otworzył w stolicy Ukrainy oddział Japońskiej Agencji Współpracy Międzynarodowej (JICA). Ta rządowa agencja koordynuje wdrażanie projektów w ramach Oficjalnej Pomocy Rozwojowej (ODA). W Kijowie biuro JICA będzie zarządzać projektami, które rząd japoński wdrożył na Ukrainie. Utworzenie oddziału agencji na Ukrainie zwiastuje również, że Japonia zamierza w przyszłości wspierać kolejne projekty. Podczas ceremonii otwarcia wicepremier Ukrainy Hennadij Zubko oświadczył, że otwarcie oddziału JICA jest wyraźnym znakiem dla zagranicznych inwestorów, że Ukraina jest dobrym miejscem do inwestycji. Wiceprzewodniczący agencji Koshikawa Kazuhiko ocenił, że biuro w Kijowie zdecydowanie przyczyni się do zwiększenia zaufania między Ukrainą i Japonią. Projekty jakie planuje wdrożyć JICA na Ukrainie to nie tylko inwestycje w infrastrukturę, ale także szkolenia urzędników państwowych. Agencja oferuje także tanie i długoterminowe pożyczki dla rządu ukraińskiego. Na ceremonii otwarcia oddziału JICA obecny był także japoński ambasador Sumi Shigeki oraz przedstawiciele ukraińskiego rządu.

20 listopada: białoruski ambasador Ruslan Esin odwiedza fabrykę Mitsubishi w prefekturze Aichi. Na zaproszenie firmy Mitsubishi Motors Corporation, ambasador Esin odwiedził fabrykę w mieście Okazaki w prefekturze Aichi. Podczas wizyty ambasador spotkał się z zarządem firmy, by omówić możliwości rozpoczęcia współpracy z białoruskim przemysłem motoryzacyjnym.

21 listopada: białoruski ambasador Ruslan Esin odwiedza prefekturę Kanagawa. Białoruski ambasador spotkał się z gubernatorem prefektury Kanagawa Yujim Kuroiwą oraz przedstawicielami lokalnej władzy. Podczas spotkania omówiono sposoby ustanowienia międzyregionalnej współpracy. Dyskutowano także na temat wspólnych projektów gospodarczych, które mogłyby być wdrożone już w 2018 roku.

23-25 listopada: wizyta japońskiego ministra spraw zagranicznych Kono Taro w Rosji: 24 listopada minister Kono uczestniczył w 13. spotkaniu międzyrządowej komisji Japonii i Rosji ds. handlu i gospodarki. Spotkaniu przewodniczył pierwszy

wicepremier Rosji Igor Szuwałow, a uczestniczyć w nim mogli także przedstawiciele prywatnych przedsiębiorstw. Wszystkie strony omówiły postępy wdrażania „8-punktowego planu współpracy” w różnych dziedzinach. Japoński plan współpracy zakłada intensyfikację wzajemnych działań gospodarczych szczególnie w rejonie rosyjskiego dalekiego wschodu, w tym budowę infrastruktury czy projekty związane z energetyką. Ustalono także, że w grudniu we Władywostoku zostanie zorganizowany „japoński dzień inwestycyjny”, a oba państwa będą wykorzystywać takie wydarzenia jak Międzynarodowe Forum Ekonomiczne w Petersburgu do promocji wzajemnej wymiany gospodarczej. Tego samego dnia odbyły się także spotkanie ministrów spraw zagranicznych obu państw. Siergiej Ławrow oraz Kono Taro omówili takie kwestie jak wspólna aktywność na spornych wyspach oraz plany dalszego rozwoju dwustronnego dialogu. Obie strony zgodziły się, że dla rozwoju wzajemnych relacji niezbędne są bliskie stosunki między przywódcami Japonii i Rosji oraz wymiana opinii pomiędzy ministrami spraw zagranicznych. Zdecydowano, że w przyszłym roku powinien odbyć się kolejny szczyt Putin-Abe, najprawdopodobniej w maju. Zgodzono się także na zorganizowanie szeregu spotkań na poziomie wiceministerialnym, a także kolejne spotkanie ministrów spraw zagranicznych. W kwestii spornych terytoriów omówiono trzy aspekty współpracy: gospodarczą, humanitarną oraz w zakresie bezpieczeństwa. Obaj ministrowie dyskutowali na temat procedur, które pomogłyby w implementacji wspólnych projektów gospodarczych bez szkody dla żadnej ze stron. Zgodzono się także co do potrzeby przyspieszenia pracy urzędników, którzy zajmują się tymi projektami. Ponadto na grudzień wyznaczono spotkania dyrektorów zarządzających tymi projektami. Na poziomie współpracy humanitarnej zgodzono się zwiększyć środki umożliwiające Japończykom odwiedzanie grobów swoich rodzin zlokalizowanych na terytorium spornych wysp. W zakresie bezpieczeństwa dyskutowano na temat zwiększenia japońsko-rosyjskiej współpracy w walce z terroryzmem, handlem narkotykami czy korupcją. Kwestią sporną nadal pozostaje budowa systemu antyrakietowego na terytorium Japonii, czemu sprzeciwia się Rosja. Kono Taro wezwał również Rosję do większego zaangażowania się w rozwiązanie problemu północnokoreańskiego.

24 listopada: białoruski ambasador Ruslan Esin spotyka się z wiceministrem spraw zagranicznych Horii Iwao oraz ministrem gospodarki, handlu i przemysłu Seko Hiroshige. Podczas spotkania obie strony wymieniły opinię na temat najważniejszych zagadnień dwustronnej współpracy. Natomiast podczas spotkania z japońskim ministrem gospodarki, handlu i przemysłu Seko Hiroshige dyskutowano na temat białoruskich propozycji działań, które mają na celu wzmocnienie współpracy między obydwojma państwami. Minister Seko wyraził poparcie dla białoruskich pomysłów wzmocnienia dwustronnej współpracy gospodarczej.

28 listopada: na Morzu Japońskim zostały przeprowadzone wspólne japońsko-rosyjskie ćwiczenia ratunkowe. Marynarki wojenne obu państw przeprowadziły wspólne ćwiczenia typu poszukiwanie i ratunek (SAREX, search and rescue exercise). Podczas wspólnych manewrów wojskowych na Morzu Japońskim skupiono się na misjach ratunkowych i według przedstawicieli wojskowych nie miały one nic wspólnego z napięciem na Półwyspie Koreańskim. Strona północnokoreańska nie potępiła tych manewrów, jednocześnie wydając oświadczenie sprzeciwiające się planowanym na początek grudnia wspólnym ćwiczeniom wojskowym marynarek Korei Południowej i Stanów Zjednoczonych.

III. PÓŁWYSEP KOREAŃSKI – ROSJA, UKRAINA, BIAŁORUŚ

1 listopada: w prowincji Gyeonggi zostają zorganizowane targi „G-Fair Korea”, w których uczestniczy ambasador Białorusi. Ambasador Andrei Popkov uczestniczył w ceremonii otwarcia wydarzeń. W ramach targów ambasador Popkov spotkał się z przedstawicielami kompleksu industrialnego Pangyo Techno Valley oraz Instytutu Promocji Nauki i Technologii Prowincji Gyeonggi. Podczas spotkań ambasador omawiał perspektywy dwustronnej współpracy w dziedzinie nauki i techniki. Na wystawie znajdowało się także stanowisko ambasady Białorusi, na którym prezentowano informacje na temat gospodarczego, naukowego, technicznego i inwestycyjnego potencjału tego państwa. Strona białoruska promowała także krajowych producentów oraz wiodące ośrodki badawcze.

2 listopada: listy uwierzytelniające nowego ambasadora Ukrainy zostają wręczone prezydentowi Moon Jae-inowi. Nowy ukraiński ambasador Oleksandr Horin wręczył listy uwierzytelniające prezydentowi Korei Południowej. Podczas ceremonii prezydent Moon wyraził nadzieję, że nastąpi wzmocnienie obustronnej współpracy, szczególnie w sferze ekonomicznej. Południowokoreański prezydent podziękował także Ukrainie za wspieranie pokojowego rozwiązania problemu północnokoreańskich zbrojeń jądrowych. Dla Korei Południowej szczególnie ważne jest stanowisko Ukrainy na forum ONZ w kwestii kryzysu koreańskiego. Ambasador Horin podziękował natomiast za wsparcie ukraińskich dążeń do zachowania integralności terytorialnej. Wyraził on także gotowość strony ukraińskiej do zwiększenia współpracy ekonomicznej, szczególnie zwiększenie wzajemnego handlu. Ukraina liczy także na nawiązanie aktywnej współpracy w takich dziedzinach jak nauka, technika, kultura i pomoc humanitarna. Ambasador Horin wyraził również nadzieję, że uda się znaleźć rozwiązanie, które pozwoli obywatelom ukraińskim

odwiedzanie Korei Południowej bez potrzeby posiadania wizy. Nowy ambasador przekazał także zaproszenie prezydenta Petro Poroszenko do odwiedzenia Ukrainy przez Moon Jae-ina.

3 listopada: w Seulu ma miejsce spotkanie ukraińskiej delegacji z przewodniczącym Ukraińsko-Południowokoreańskiej Parlamentarnej Grupy Przyjaźni. Delegacja ukraińskiego rządu, na czele której stanął wiceminister rozwoju gospodarczego i handlu Mikhail Titarchuk oraz przewodniczący Komitetu ds. Informatyzacji i Komunikacji w ukraińskim parlamencie Oleksandr Danchenko spotkała się z przewodniczącym Ukraińsko-Południowokoreańskiej Parlamentarnej Grupy Przyjaźni Cho Jong-shikiem. W spotkaniu uczestniczył także ukraiński ambasador Oleksandr Horin. Obie strony omówiły perspektywy dwustronnej wymiany na poziomie międzyparlamentarnym i rządowym. Dyskutowano także na temat inwestycji południowokoreańskich oraz możliwości wsparcia rozwoju ukraińskiego sektora telekomunikacji. Strona ukraińska wyraziła nadzieję, że Korea Południowa pomoże w rozwoju społeczeństwa cyfrowego na Ukrainie. Dodatkowo omówiono możliwości wprowadzenia technologii związanych z inteligentnym miastem (Smart City) na Ukrainie. Delegacja ukraińska podczas pobytu w Korei Południowej uczestniczyła także w międzynarodowym forum innowacji BIXPO w Kwangju oraz spotkała się z przedstawicielami południowokoreańskich korporacji, takich jak Samsung czy LG.

4 listopada: w Seulu zostają omówione kwestie współpracy dyplomatycznej między Ukrainą i Koreą Południową. Ukraiński ambasador Oleksandr Horin spotkał się z kanclerzem Koreańskiej Narodowej Akademii Dyplomatycznej (KNDA) Cho Byung-jae. Podczas spotkania obie strony omówiły szczegóły dotyczące wizyty kanclerza Cho w Ukrainie. Dyskutowano także na temat perspektyw dalszego rozwoju współpracy między akademiami dyplomatycznymi obu państw.

10 listopada: ukraiński ambasador Oleksandr Horin został przyjęty na Uniwersytecie Hanyang w Seulu. Ambasador odwiedził jedną z czołowych prywatnych uczelni w Seulu i spotkał się z jej rektorem, Lee Young-mo. Podczas spotkania omówiono plany intensyfikacji i promocji dwustronnej współpracy w dziedzinach takich jak edukacja, badania naukowe i innowacje. Rozmawiano także na temat memorandum podpisanego przez władze Uniwersytetu Hanyang i Narodowego Uniwersytetu Technicznego w Kijowie, które ma przyczynić się do zwiększenia potencjału naukowego obu uczelni wyższych.

15 listopada: porozumienie o współpracy akademii dyplomatycznych zostaje podpisane przez Rosję i Koreę Południową. Memorandum zostało podpisane

przez rektora Akademii Dyplomatycznej Rosyjskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych Evgeny Bazhanowa i kanclerza Koreańskiej Narodowej Akademii Dyplomatycznej Cho Byung-jae. Na mocy porozumienia obie strony mają dalej rozwijać współpracę, w tym wymianę personelu. Korea Południowa i Rosja mają nadzieję, że dzięki zwiększeniu współpracy poznają lepiej edukację w zakresie dyplomacji, bezpieczeństwa i stosunków międzynarodowych drugiej strony.

15 listopada: w Seulu zostaje omówiona współpraca handlowa między Białorusią i Koreą Południową. Białoruski ambasador w Republice Korei Andrei Popkov spotkał się z południowokoreańskim wiceministrem spraw zagranicznych ds. gospodarczych Yun Kang-hyeonem. Podczas spotkania obie strony omówiły perspektywy rozwoju wspólnego handlu, wzajemnych inwestycji oraz współpracy gospodarczej. Poruszono także kwestię rozszerzenia porozumień o dwustronnej współpracy. Rozmawiano również na temat organizacji regularnych sesji międzyrządowego komitetu ds. współpracy gospodarczej, naukowej i technicznej.

17 listopada: w Busan zostało podpisane memorandum dotyczące współpracy między ukraińskimi i południowokoreańskimi portami morskimi. Prezes państwowego przedsiębiorstwa Zarząd Portów Morskich Ukrainy Raivis Veckagans uczestniczył w międzynarodowej konferencji dotyczącej portów morskich w Busan. Podczas tego wydarzenia, Veckagans spotkał się z prezesem Zarządu Portu Morskiego Busan Wu Ye-jongiem, aby omówić perspektywy dalszego partnerstwa. Podczas spotkania podpisano memorandum dotyczące współpracy między obiema organizacjami. Obie strony liczą, że dzięki zwiększeniu współpracy przyciągną większą liczbę inwestorów. Port w Busan jest jednym z największych na świecie, dlatego stanowi ważnego partnera dla portów ukraińskich.

23 listopada: w Seulu zostały omówione perspektywy współpracy między białoruskimi i południowokoreańskimi think tankami. Białoruski ambasador Andrei Popkov spotkał się z przewodniczącą południowokoreańskiego Instytutu Spraw Zagranicznych i Bezpieczeństwa Narodowego Paik Ji-ah. Podczas spotkania z przedstawicielką czołowego południowokoreańskiego think tanku omówione zostały możliwości rozwoju białorusko-południowokoreańskich relacji. Rozmawiano także na temat aktualnej sytuacji w regionie Półwyspu Koreańskiego.

27 listopada: rosyjski wiceminister spraw zagranicznych Igor Morgulow zostaje przyjęty przez Koreę Południową. Podczas wizyty w Seulu wiceminister Morgulow odbył konsultacje ze swoim południowokoreańskim odpowiednikiem Yoon Soon-ku oraz Specjalnym Reprezentantem ds. Pokoju i Bezpieczeństwa na Półwyspie Koreańskim Lee Do-hoonem. Obie strony omówiły obecny stan oraz perspektywy

rozwoju dwustronnych relacji, w tym zwiększenie wymiany handlowej i współpracy gospodarczej. Podczas spotkania wymieniono także poglądy na temat obecnej sytuacji na Półwyspie Koreańskim oraz w regionie Azji Północno-Wschodniej. Obie strony zgodziły się, że kwestie dotyczące bezpieczeństwa regionu powinny zostać rozwiązane na drodze dyplomatycznej i pokojowej.

27 listopada: Korea Północna była zachęcana przez Rosję do wzięcia udziału w Igrzyskach Olimpijskich. Między 27-30 listopada w Seulu odbyła się 8. regionalna konferencja Międzynarodowego Klubu Dyskusyjnego „Wałdaj”, podczas której omawiano przyszłość współpracy Rosji z państwami Azjatyckimi. Współorganizatorem wydarzenia był Koreański Instytut ds. Międzynarodowej Polityki Gospodarczej. Temat Korei Północnej zdominował konferencję, choć omówiono także perspektywy gospodarczego i politycznego rozwoju regionu. Obecny na spotkaniu rosyjski wiceminister spraw zagranicznych Igor Morgulow wyraził nadzieję, że Korea Północna zdecyduje się jednak na udział w Zimowych Igrzyskach Olimpijskich w Pjongczangu. Według rosyjskiego wiceministra takie posunięcie ułatwiłoby zbudowanie drogi do dialogu społeczności międzynarodowej z Pjongjangiem. Obecny podczas konferencji Song Young-gil, przewodniczący Prezydenckiego Komitetu ds. Północnej Współpracy Gospodarczej, zgodził się z rosyjskim wiceministrem. Song ponadto oświadczył, że rząd Moon Jae-ina rozważa wstrzymanie wszelkich manewrów wojskowych ze swoimi sojusznikami w okresie Igrzysk Olimpijskich, aby nie zwiększać napięcia w regionie. Według Songa, Rosja mogłaby pełnić rolę mediatora w rozpoczęciu międzykoreańskiego dialogu. Obie strony zgadzają się, że Igrzyska Olimpijskie są idealną okazją nawiązania dialogu z Koreą Północną. Pomimo tego, że Stany Zjednoczone umieściły Koreę Północną na liście państw sponsorujących terroryzm, Międzynarodowy Komitet Olimpijski nie wykluczył możliwości udziału Pjongjangu w Igrzyskach. Również strona południowokoreańska jest otwarta na udział sąsiedniego państwa w tym wydarzeniu sportowym. Podczas konferencji Rosja zaprezentowała również swoją strategię rozwiązania kryzysu koreańskiego.

29 listopada: kolejna północnokoreańska prowokacja została potępiona przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Ukrainy. Ukraińskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych opublikowało oświadczenie, w którym zdecydowanie potępiło przeprowadzony 28 listopada test rakiety międzykontynentalnej, która rzekomo może przenosić głowice nuklearne. Ukraina sprzeciwia się rozwijaniu przez Pjongjang programów raketowego i jądrowego. Kijów postrzega północnokoreańskie prowokacje jako zagrożenie nie tylko dla regionu, ale także dla stabilności i bezpieczeństwa całego świata. Według strony ukraińskiej, kontynuacja przez Pjongjang swojej polityki zbrojeniowej jest celowym i systematycznym łamaniem

prawa międzynarodowego oraz rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ. Ukraina podkreśliła również swoją solidarność z innymi państwami, które potępiają stwarzającą zagrożenie działalność Korei Północnej oraz wezwała reżim Kim Jong-una do natychmiastowego zaprzestania prowokacji.

29 listopada: w Seulu została zorganizowana wystawa poświęcona ofiarom klęski wielkiego głodu (Hołodomoru) na Ukrainie. Ukraińska ambasada w Korei Południowej zorganizowała wystawę, która ma upamiętnić ofiary wielkiego głodu na Ukrainie w latach 1932-1933 oraz szerzyć wiedzę na temat tej zbrodni wśród Koreańczyków. W organizacji wystawy uczestniczył Cho Jong-shik, przewodniczący Południowokoreańsko-Ukraińskiej Parlamentarnej Grupy Przyjaźni. W ramach wydarzenia w budynku Zgromadzenia Narodowego Republiki Korei zorganizowano wystawę zatytułowaną „Egzekucja poprzez głód”. Podczas ceremonii otwarcia ukraiński ambasador Oleksandr Horin wyraził nadzieję, że w południowokoreańskim parlamencie rozpocznie się dyskusja na temat uznania Hołodomoru za ludobójstwo.

29 listopada: w Seulu zostały omówione plany organizacji wspólnych wydarzeń przez Białoruś i Koreę Południową. Białoruski ambasador Andrei Popkov spotkał się z południowokoreańskim wiceministrem spraw zagranicznych ds. politycznych Yoon Soon-ku. Podczas spotkania obie strony omówiły perspektywy rozwoju południowokoreańsko-białoruskich stosunków dyplomatycznych. Dyskutowano także na temat organizacji w przyszłym roku wspólnych wydarzeń, a także współpracy w ramach międzynarodowych organizacji. Obie strony wyraziły nadzieję na poprawę ram prawnych dwustronnej współpracy. Podczas spotkania wymieniono także poglądy na temat obecnej sytuacji w regionie Azji Wschodniej, szczególnie zagrożeń stwarzanych przez północnokoreański program zbrojeń jądrowych.

30 listopada: rosyjska delegacja została przyjęta przez Najwyższe Zgromadzenie Ludowe KRLD. Przedstawiciele rosyjskiej Dumy Państwowej odwiedzili Koreę Północną na zaproszenie Najwyższego Zgromadzenia Ludowego KRLD. Rosyjscy posłowie zostali przyjęci przez przewodniczącego Prezydium północnokoreańskiego parlamentu Kim Yong-nama. Strona rosyjska została szczegółowo zapoznana z wewnętrzną sytuacją gospodarczą i polityczną Korei Północnej. Kim Yong-nam wyraził zainteresowanie rozwojem współpracy północnokoreańsko-rosyjskiej, szczególnie w przyszłym roku, kiedy będzie obchodzona 70. rocznica nawiązania stosunków dyplomatycznych między obydwojoma państwami. Z kolei rosyjska strona podkreśliła potrzebę pokojowego wynegocjowania rozwiązania kryzysu koreańskiego. Delegacja rosyjska podczas wszystkich spotkań w Korei Północnej podkreślała dążenie Rosji do rozwijania tradycyjnie przyjaznych i opartych na współpracy relacji. Wymaga to jednak

utrzymania pokoju i bezpieczeństwa w rejonie Azji Północno-Wschodniej, dlatego strona rosyjska przedstawiła swoją strategię rozwiązania obecnego napięcia w regionie. Według delegacji rosyjskiej wizyta w Korei Północnej zakończyła się sukcesem i była ważnym wydarzeniem w obustronnych relacjach, przyczyniając się do utrzymania rosyjsko-północnokoreańskiego dialogu politycznego.

29 listopada: Stany Zjednoczone i Korea Południowa zostały wezwane przez Rosję do odwołania grudniowych manewrów wojskowych. Rosyjski ambasador przy ONZ Vassily Nebenzia wezwał Stany Zjednoczone i Koreę Południową do odwołania planowanych na grudzień wspólnych manewrów wojskowych. Ambasador zwrócił się także do strony północnokoreańskiej, nawołując do zaprzestania prób rakietowych. Ambasador przedstawił stanowisko Rosji w tej sprawie, które to potępia wszelakie działania zwiększające napięcie w regionie.

29 listopada: południowokoreański ambasador w Rosji Woo Yoon-keun został przyjęty przez wicepremiera Yuri Trutnewa. Podczas spotkania obie strony wymieniły poglądy na temat kierunku rozwoju współpracy. Podczas dyskusji zwrócono szczególną uwagę na rozwój dwustronnej współpracy gospodarczej. Rozmawiano także o potrzebie stworzenia planu praktycznej współpracy rosyjsko-południowokoreańskiej w przyszłym roku.

30 listopada: propozycja zaostrzenia sankcji wobec Korei Północnej spotkała się ze sprzeciwem Rosji. Rosyjski minister spraw zagranicznych Sergiej Ławrow wyraził sprzeciw wobec proponowanej przez Stany Zjednoczone blokady gospodarczej Korei Północnej. Ławrow podkreślił, że strona rosyjska niejednokrotnie zwracała uwagę, że strategia wywierania presji za pomocą sankcji wyczerpała się. Według strony rosyjskiej nowa propozycja amerykańska może jedynie sprowokować Pjongjang do kolejnych testów rakietowych lub jądrowych. Ławrow zwrócił także uwagę, że przez ostatnie dwa miesiące Pjongjang powstrzymywał się od prowokacji, natomiast Stany Zjednoczone przeprowadziły niezapowiedziane ćwiczenia wojskowe ze swoimi sojusznikami w regionie w październiku i listopadzie, co mogło mieć bezpośredni wpływ na decyzje reżimu Kim Jong-una o przeprowadzeniu kolejnego testu rakietowego. Zdaniem rosyjskiego ministra działania podejmowane przez Stany Zjednoczone wskazują, że Waszyngton szuka pretekstu do zniszczenia Korei Północnej.

KOMENTARZ

1. **W listopadzie relacje ukraińsko-japońskie nadal były intensywne.** Na Ukrainie przez cały rok organizowanych jest wiele wydarzeń kulturalnych w ramach „Roku Japonii” z okazji 25. rocznicy ustanowienia relacji dyplomatycznych pomiędzy obydwooma państwami. Jest to także okazja do intensyfikacji relacji politycznych, czego wyrazem była wizyta wiceministra spraw zagranicznych Nakane Kazukiego w Kijowie. Podczas spotkań z ministrem spraw zagranicznych Pawło Klimkinem i premierem Wołodyrem Hrojsmanem ustalono, że rząd ukraiński jest gotowy wesprzeć współpracę z japońskimi firmami w implementacji projektów infrastrukturalnych na dużą skalę na terytorium Ukrainy. Premier Hrojsman wyraził również wdzięczność za wsparcie udzielone Ukrainie przez Japonię w kwestii zachowania integralności terytorialne. Natomiast Tokio jest gotowe nadal wspierać społeczne i polityczne reformy na Ukrainie. O zacieśnianiu relacji ukraińsko-japońskich może także świadczyć decyzja japońskiego rządu o uproszczeniu procedur wizowych dla obywateli ukraińskich. Od 1 stycznia przyszłego roku będzie rozszerzony zakres możliwości ubiegania się o wizę na krótki pobyt w celach biznesowych, kulturowych lub naukowych. Ważność wiz zostanie także przedłużona z 3 do 5 lat. Dodatkowo zostanie wprowadzony nowy rodzaj wizy, zezwalający na pobyt w Japonii do 30 dni w celach np. turystycznych. Nowe przepisy mają ułatwić obywatelom ukraińskim odwiedzających Japonię w celach turystycznych czy biznesowych powtarzanie wizyt, co ma na celu stymulację interakcji międzyludzkich między oboma państwami. Rząd japoński wykazuje także zainteresowanie zwiększeniem inwestycji na Ukrainie, otwierając w Kijowie oddział Japońskiej Agencji Współpracy Międzynarodowej. Rząd ukraiński najbardziej liczy na tanie i długoterminowe pożyczki, które oferuje Japonia poprzez agencję. Mogą one zasilić ukraińskie inwestycje i pobudzić gospodarkę. Do tej pory Japonia zainwestowała ponad 3 miliardy dolarów na pomoc rozwojową dla Ukrainy. Przykładem takiej pomocy była pożyczka w wysokości 170 milionów dolarów na budowę terminalu portu lotniczego Kijów-Boryspol w 2005 roku. Japonia zaoferowała Ukrainie 30-letni okres spłaty, a pierwsza rata została spłacona przez port lotniczy w 2015 roku. Nowo otwarte biuro JICA ma zarządzać starszymi projektami jak inwestycja w lotnisko, a także koordynować nowe inwestycje. Strona japońska dostrzega wiele podobieństw z Ukrainą. Szef JICA podczas ceremonii otwarcia zauważył, że po zniszczeniach z okresu II wojny światowej to Bank Światowy pomógł się Japonii rozwinąć i jest to motywacja do pomocy Ukrainie. Japonia jako kraj wysoko rozwinięty czuje się w obowiązku pomóc słabszym państwom w rozwoju i pobudzeniu gospodarki. Dla strony ukraińskiej Japonia natomiast jest bardzo ważnym partnerem strategicznym.

2. **Rząd japoński nadal chce aktywnie rozwijać wzajemne relacje z Rosją.** W listopadzie doszło do spotkania Władimira Putina z Abe Shinzo, a także do rozmów na poziomie ministerialnym między Siergiejem Ławrowem i Kono Taro. Z tej okazji japońscy politycy i dyplomaci udzielili wielu wywiadów rosyjskim mediom, podkreślając dynamikę rozwoju relacji dwustronnych między obydwojma państwami. Japoński ambasador w Rosji Kozuki Toyoisa zauważył, że premier Abe spotyka się z prezydentem Putinem znacznie częściej niż z innymi przywódcami państwowymi. Zdaniem ambasadora dobre relacje Abe i Putina przekładają się także na rozwój stosunków między obydwojma państwami. Rozwój wzajemnych relacji rosyjsko-japoński obejmuje nie tylko gospodarkę, ale także bezpieczeństwo, kulturę czy politykę. Najważniejszą kwestią w dwustronnych relacjach pomiędzy oboma państwami pozostaje rozwiązanie problemu spornej części Kuryli Południowych, która uniemożliwia podpisanie traktatu pokojowego. Obie strony w tym miesiącu wykazały determinację, aby kontynuować wdrażanie wspólnych projektów na wyspach. Czynnikiem, który może jednak zahamować rozwój dwustronnej współpracy między obydwojma państwami, jest obecność amerykańskich sił wojskowych w regionie. Rosja sprzeciwia się wspólnym manewrom wojskowym (japońsko-amerykańskim i trójstronnym, z uwzględnieniem także Korei Południowej), argumentując, że sprzyjają one nasilaniu się napięcia w regionie Półwyspu Koreańskiego. Z drugiej strony, Rosja w listopadzie ponownie wyraziła zaniepokojenie możliwością zakupu przez Japonię amerykańskiego komponentu systemu antybalistycznego Aegis Ashore. Według strony rosyjskiej, obrona przeciwko zagrożeniu ze strony północnokoreańskich rakiet to jedynie wymówka, aby w regionie została zainstalowana kolejna amerykańska tarcza antyrakietowa. Rosjanie wykorzystują argument napiętej sytuacji na Półwyspie Koreańskim, aby tak naprawdę sprzeciwiać się aktywności militarnej Stanów Zjednoczonych w Azji Północno-Wschodniej.

3. **W listopadzie Rosja zaproponowała szczegółowy plan rozwiązania kryzysu koreańskiego.** Podczas 8. regionalnej konferencji Międzynarodowego Klubu Dyskusyjnego „Wałdaj” rosyjski wiceminister spraw zagranicznych Igor Morgulow przedstawił plan, który ma przyczynić się do zmniejszenia napięcia na Półwyspie Koreańskim. Według Rosji pierwszym krokiem jest redukcja napięcia militarnego. Morgulow oświadczył, że istnieje duże prawdopodobieństwo, że KRLD zamrozi swój program rozwoju zbrojeń jądrowych, jeśli w tym samym czasie zostanie zredukowana skala i intensywność amerykańsko-południowokoreańskich manewrów wojskowych. Choć wspólne ćwiczenia wojskowe są legalną formą międzynarodowej aktywności, a północnokoreańskie testy raketowe są jawnym naruszeniem rezolucji

Rady Bezpieczeństwa ONZ to oba te czynniki wpływają negatywnie na sytuację na Półwyspie Koreańskim. Jest to jeden z powodów, dla których strona rosyjska postuluje ograniczenie amerykańskich manewrów wojskowych w regionie. Drugą fazą zmniejszania napięcia na Półwyspie Koreańskim powinny być bezpośrednie negocjacje pomiędzy Stanami Zjednoczonymi i Koreą Północną. Rosja zaproponowała także, aby tej fazie towarzyszyło również wznowienie dialogu międzykoreańskiego. Morgulow zaznaczył, że Korea Południowa jest zainteresowana wznowieniem dialogu ze swoim sąsiadem i w związku z tym Seul mógłby odegrać rolę inicjatora. Amerykańsko-północnokoreańskie negocjacje miałyby skupić się wokół zasad pokojowego koegzystowania. Finałową fazą miałyby zostać włączenie się większej ilości państw w szeroką dyskusję na temat wspólnego bezpieczeństwa w Azji, w tym denuklearyzacji Korei Północnej. Na chwilę obecną zarówno Waszyngton, jak i Pjongjang nie dał odpowiedzi na propozycję Rosji. Morgulow w swoim wystąpieniu podkreślał, że Korea Północna pokazała, że jest skłonna zmniejszyć napięcie na Półwyspie Koreańskim nie przeprowadzając żadnych testów raketowych od września. Natomiast Stany Zjednoczone poprzez manewry wojskowe i zwiększanie swojej obecności militarnej w regionie jedynie wpływały negatywnie na sytuację. Jak się okazało jednak kilka dni po wystąpieniu rosyjskiego wiceministra, KRLD nie zawiesiła swojego programu raketowego. W odpowiedzi Donald Trump i Moon Jae-in zgodzili się, że należy zmusić Koreę Północną do dialogu poprzez kolejne sankcje. Rozwiązanie to jak do tej pory nie przyniosło żadnego skutku, dlatego propozycja rosyjska, pomimo kilku wad, wydaje się ciekawa. Warto zwrócić także uwagę na zmianę pozycji samej Rosji w strategii rozwiązania konfliktu koreańskiego. Jeszcze niedawno Moskwa chciała przewodniczyć negocjacom, teraz jednak za priorytet przedstawia rozpoczęcie dialogu amerykańsko-północnokoreańskiego oraz międzykoreańskiego i dopiero późniejsze włączanie się większej ilości zainteresowanych państw.

4. Białoruś i Ukraina liczą na intensyfikację współpracy z Koreą Południową w wielu dziedzinach. Oba państwa wyraziły także nadzieję na zawarcie większej ilości porozumień, które przyczyniłyby się do faktycznego rozwoju relacji dwustronnych. Krokiem ku większej współpracy gospodarczej między Ukrainą i Koreą Południową może być memorandum podpisane przez zarządy spółek obu państw zajmujących się portami morskimi. Natomiast Białoruś nawiązała współpracę z jednym z czołowych południowokoreańskich think tanków, Instytutem Spraw Zagranicznych i Bezpieczeństwa Narodowego. Organizacja ta jest powiązana z Ministerstwem Spraw Zagranicznych i zajmuje się rozwojem średnio- i długoterminowej polityki zagranicznej.

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

RAPORT: JAPONIA, PÓŁWYSEP KOREAŃSKI WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI – Listopad 2017 jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Ośrodka Spraw Azjatyckich i Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w Łodzi. Utwór powstał w ramach konkursu *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o konkursie *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*.

Zadanie publiczne współfinansowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej.

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Łodzi

ul. Lindleya 5a, pokój nr 7, 90-131 Łódź, tel.: 42 635 42 34, www.rodm-lodz.pl

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

 **OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH**

**RAPORTY
OPINIE
DORADZTWO**

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE
ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

Decorative icons: ¥, bar chart, gear, and network diagram.

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Łodzi

ul. Lindleya 5a, pokój nr 7, 90-131 Łódź, tel.: 42 635 42 34, www.rodmi-lodz.pl